

RAPORT DE MONITORIZARE

privind realizarea angajamentelor în domeniul mass-media,
asumate în Acordul de Asociere RM-UE

RAPORT nr. 1,
martie – mai 2017

Acest raport este posibil datorită ajutorului generos al poporului american oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate aparțin Asociației Presei Independente și nu reflectă în mod necesar poziția USAID sau a Guvernului SUA.

www.api.md

Monitorizarea și evaluarea gradului de implementare a prevederilor Acordului de Asociere UE - RM pe segmentul mass-media.

ABREVIERI

- AA** – Acordul de Asociere
- API** – Asociația Presei Independente
- PNA** – Planul național de acțiuni
- RM** – Republica Moldova
- UE** – Uniunea Europeană

Prezentul raport, primul din patru, ce vor fi făcute trimestrial în cadrul unui proiect al API, conține o retrospectivă a realizării PNA pentru implementarea AA UE-RM în perioada 2014-2016 și o evaluare a îndeplinirii acțiunilor planificate pentru lunile martie – mai, curent, din actualul PNA, prevăzut pentru anii 2017 – 2019¹, cu referire la domeniul mediatic.

Raportul reprezintă o monitorizare și o evaluare a gradului de implementare a prevederilor AA UE - RM pe segmentul mass-media conform metodologiei alăturate.

---

1 <http://www.infoeuropa.md/rm-privind-ue/planul-national-de-actiuni-pentru-implementarea-acordului-de-asociere-republica-moldova-uniunea-europeana-in-perioada-2017-2019/>

I. Metodologia de monitorizare și evaluare a gradului de implementare a prevederilor AA UE - RM pe segmentul mass-media

PRELIMINARII

Monitorizarea procesului de implementare a prevederilor Acordului de Asociere UE - RM pe segmentul mass-media, inițiată de API, este necesară și oportună din mai multe considerente, inclusiv:

- reprezintă un instrument de responsabilizare a factorilor implicați în reformarea sistemului mass-media în conformitate cu standardele și bunele practici europene;
- determină gradul de realizare a angajamentelor asumate de către RM pentru implementarea AA pe segmentul mediatic;
- oferă date/rezultate suplimentare la cele oficiale, care, la necesitate, pot fi utile pentru a revizui, completa, ajusta angajamentele și pentru a accelera reformele;
- menține în atenția publică modul în care sunt realizate angajamentele, etapa și gradul de realizare ale acestora.

Monitorizări multiple, interne și externe, cu referire la realizarea prevederilor AA pe segmentul mediatic au fost efectuate și până acum, cu prezentarea publică a rezultatelor. Toate monitorizările, fără excepție, au relevat, pe de o parte, o întârziere cronică a realizării angajamentelor și, pe de altă parte, un impact insignifiant al angajamentelor realizate în schimbarea reală în bine a stării mass-media.

Monitorizarea API, efectuată în baza unei metodologii elaborate corespunzător, urmează să prezinte o evaluare complexă a stării de lucruri în domeniul respectiv. Autorii monitorizării și a metodologiei pornesc de la conștientizarea faptului că implementarea prevederilor AA pe segmentul mediatic trebuie să se soldeze cu o mass-media independentă, pluralistă, de calitate, care funcționează în condiții de libertate, transparență, mediu concurențial loial, în beneficiul cetățenilor și societății. Prin urmare, acțiunile preconizate la fiecare etapă trebuie să țintească spre rezultatul scontat – o mass-media cu adevărat democratică. Deci, indicele de performanță pentru fiecare acțiune planificată și realizată trebuie să fie, în mod logic, impactul ei real asupra condiției mass-media.

Monitorizarea, de altfel, ca și PNA, nu reprezintă un scop în sine, ci o modalitate de a influența în bine situația generală a mass-media din RM.

SCOPUL MONITORIZĂRII:

Monitorizarea își propune să determine măsura în care implementarea acțiunilor cuprinse în PNA apropie obiectivele urmărite de prevederile AA și, în funcție de rezultate, să formuleze recomandări pentru factorii decidenți. Implementarea prevederilor AA trebuie să asigure, în definitiv, o dezvoltare reală a mass-media pe principii democratice.

OBIECTUL MONITORIZĂRII:

- Numărul și relevanța acțiunilor cuprinse în PNA
- Modul și gradul de realizare
- Impactul real în urma realizării/nerealizării acțiunilor asumate

PERIOADA MONITORIZĂRII:

Martie 2017 – februarie 2018 (patru etape a câte trei luni fiecare)

METODOLOGIA MONITORIZĂRII:

Metodologia cuprinde doi indicatori de bază incluși într-o fișă de monitorizare: unul cantitativ și altul – calitativ. La etapa inițială de monitorizare cei doi indicatori conțin, cumulativ, câte patru afirmații fiecare, cu câte trei variante de răspuns. Fiecărui răspuns îi corespunde un anumit punctaj pe o scală de la trei la unu, „trei” însemnând „cel mai bine”, iar „unu” - „cel mai rău” (a se vedea fișa alăturată).

Fișă de monitorizare

Indicatori	Afirmații	Punctaj
Cantitativ		
1. Suficiență acțiuni planificate și realizate	1.1. Acțiunile planificate pentru implementarea prevederilor AA sunt suficiente, satisfăcătoare, insuficiente	3,2,1
	1.2. Acțiunile planificate pentru perioada de raportare sunt suficiente, satisfăcătoare, insuficiente	3,2,1
	1.3. Acțiunile planificate pentru perioada de raportare sunt realizate, parțial realizate, nerealizate	3,2,1
	1.4. Acțiunile neplanificate pentru perioada de raportare, dar oportune, sunt realizate, parțial realizate, nerealizate	3,2,1
Calitativ		
2. Acțiuni: concordanță, relevanță, realizare, impact	2.1. Acțiunile planificate și prevederile AA sunt în concordanță totală, parțială, nu sunt în concordanță	3,2,1
	2.2. Acțiunile planificate pentru perioada de raportare sunt relevante, parțial relevante, irelevante	3,2,1
	2.3. Acțiunile planificate/neplanificate pentru perioada de raportare sunt realizate adecvat, parțial adecvat, inadecvat	3,2,1
	2.4. Acțiunile planificate/neplanificate realizate în perioada de raportare au impact scontat, parțial față de cel scontat, nul	3,2,1
Total punctaj		
Indice realizare PNA		

ANALIZA CANTITATIVĂ:

Analiza cantitativă vizează acțiunile planificate cuprinse în PNA pentru implementarea prevederilor AA; acțiunile planificate pentru a fi realizate în perioada de raportare; acțiunile planificate pentru perioada de raportare și gradul de realizare a lor; acțiunile neplanificate, dar oportune și gradul de realizare a lor.

ANALIZA CALITATIVĂ:

Analiza calitativă vizează concordanța acțiunilor cuprinse în PNA cu prevederile AA și relevanța acțiunilor pentru scopul real urmărit; modul de realizare a acțiunilor întru atingerea scopului real urmărit; impactul real al acțiunilor asupra atingerii scopului urmărit.

REZULTATELE MONITORIZĂRII:

Rezultatele monitorizării se întemeiază pe o analiză pertinentă, cantitativă și calitativă, a acțiunilor asumate prin PNA, a modului de realizare a acestora și a impactului real asupra condiției mass-media în urma realizării acțiunilor. În urma analizei cantitative și calitative este completată Fișa de monitorizare. În definitiv, gradului de implementare a PNA pentru perioada monitorizată îi va reveni o valoare numerică, obținută prin sumarea punctelor oferite fiecărei afirmații. Poate fi dedusă și altă valoare numerică: punctajul total divizat la numărul de afirmații. Și într-un caz, și în altul, acesta, în fond, ar fi un indice al realizării PNA. Dat fiind că sunt preconizate patru etape de monitorizare, începând cu a doua, indicii vor putea fi comparați între ei, pentru a determina progresul/regresul în realizarea PNA.

Autorii monitorizării, la fiecare etapă, pot implica în analiza cantitativă și calitativă și, respectiv, în completarea Fișei de monitorizare, părți interesate, precum: radiodifuzori, autoritatea de reglementare, comisia parlamentară de specialitate, societatea civilă etc. În asemenea cazuri se vor face precizările de rigoare, iar rezultatul monitorizării va semnifica o valoare numerică reprezentând media aritmetică obținută prin divizarea punctajului total la numărul de Fișe de monitorizare completate.

INTERPRETAREA REZULTATELOR:

(punctaj)

17 – 24 - realizarea PNA decurge în ritm dinamic care trebuie menținut

9 – 16 - realizarea PNA decurge într-un ritm care necesită accelerare

1 – 8 – realizarea PNA stagnează

FINALITĂȚI:

Metodologia permite a ajusta conținutul Fișei de monitorizare în funcție de scopul urmărit la fiecare etapă. Astfel, anumite afirmații care și-au pierdut relevanța pot fi excluse și/sau înlocuite cu altele

Metodologia oferă posibilitatea evaluării generale a procesului de realizare a PNA, dar și a fiecărei sau a unui grup de acțiuni. Rezultatele monitorizării pot sugera recomandări și soluții pentru redresarea situației semnalate pe parcursul etapei concrete de realizare a acțiunilor menite să asigure dezvoltarea unei mass-media democratice.

II. Retrospectiva realizării PNA pentru implementarea AA UE-RM în perioada 2014-2016 pe segmentul mediatic

GENERALITĂȚI

Prevederile Acordului de Asociere dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova constituie rezultatul celor 15 runde de negocieri dintre părți, începute în 2010 și finalizate în 2013, când are loc parafarea, la Vilnius, a documentului. A urmat semnarea (27.06.2014), ratificarea, aplicarea cu titlu provizoriu, începând cu 1.09.2014 și intrarea în vigoare propriu-zisă, la 1 iulie 2016. Acordul

stabilește cadrul de cooperare dintre țara noastră și UE pe toate segmentele importante, fără a-i oferi Republicii Moldova perspectiva de aderare la organizație. Din cele 465 de articole ale documentului domeniul mass-mediei este vizat în patru: 130, 131, 132, 133 (Capitolul 25 al Titlului IV, intitulat *Cooperarea în domeniile culturii, politicilor audiovizuale și mass-media*). De asemenea, în Anexa XIV sunt detaliate două prevederi ce vizează legislația: prima se referă la adaptarea legislației moldovenești la prevederile *Directivei 2007/65/EC a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2007, care amendează Directiva 89/552/EEC cu privire la televiziunea transfrontalieră*. Este ciudat că textul Acordului face referire la aceste documente, în condițiile în care cele două au fost codificate încă în 2010 într-o a treia Directivă, numită *Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor-membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale)*. Între timp, după semnarea și ratificarea AA, Comisia Europeană a propus și amendarea Directivei din 2010, având în vedere evoluțiile semnificative și rapide ale peisajului audiovizual. În orice condiții, ajustările legislației moldovenești urmează să se implementeze în 2 ani de la intrarea în vigoare a Acordului de Asociere, adică până la 1 iulie 2018. A doua prevedere se referă la *Convenția UNESCO din 2005 privind protecția și promovarea diversității expresiilor culturale*, pe care țara noastră a ratificat-o în 2006, și nu indică termene pentru implementare.

Pe 26 iunie 2014 părțile aprobă Agenda de Asociere dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, care stabilește o listă de priorități pentru perioada 2014-2016, în vederea pregătirii aplicării AA. În această listă găsim, la rubrica *Drepturile și libertățile fundamentale ale omului*, subpunctul intitulat *Libertatea de exprimare*, cu două priorități generale: 1) Continuarea lucrului pentru a asigura libertatea exprimării și independența mass-mediei în conformitate cu recomandările Consiliului Europei; și 2) Stabilirea unui dialog permanent pentru schimbul de bune practici referitoare la libertatea mass-mediei, pluralismul mass-mediei, dezincriminarea de defăimare a mass-mediei, protecția surselor jurnaliștilor și aspectelor de diversitate culturală ale mass-mediei. Primul angajament putea fi completat cu recomandările altor organizații internaționale, inclusiv OSCE și Uniunea Europeană, formulate în repetate rânduri în raport cu domeniul mediatic din țara noastră. Al doilea este și el vag și general, or, Republica Moldova este din 2004 participantă la Politica de Vecinătate a Uniunii Europene, a avut un Plan de Acțiuni cu aceasta, precum și face parte din Parteneriatul Estic al UE, instituit în 2008, iar o perioadă a fost considerată „povestea de succes” a acestui format de cooperare. Prin urmare, „stabilirea unui dialog permanent” este cel puțin depășită. În același document, la punctul 2.4. *Cooperarea economică* apare rubrica *Politica audiovizualului și mass media*, care stipulează că: *Părțile vor coopera întru pregătirea pentru implementarea acquis-ului UE menționat în anexele relevante ale Acordului de Asociere prevăzut și vor susține Republica Moldova în:* ■ *activitatea sa îndreptată spre adoptarea legislației audiovizualului în conformitate cu standardele Europene, inter alia prin intermediul schimbului de păreri cu privire la politica audiovizualului, standardele internaționale relevante incluzând cooperarea în lupta împotriva rasismului și xenofobiei;* ■ *fortificarea capacității și independenței autorităților/organelor de reglementare pentru mass media și, în particular, depunerea eforturilor întru asigurarea independenței depline a Consiliului Coordonator al Audiovizualului.* ■ *modificarea legislației pentru a garanta ca asistența financiară publică pentru mass media să fie alocată în conformitate cu criteriile obiective stricte aplicabile în mod egal pentru toate entitățile mass media*². Aceste priorități ar fi trebuit să se regăsească în Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere UE-RM 2014-2016, aprobat la 7 octombrie 2014 (Hotărârea Guvernului nr. 808), iar acțiunile preconizate pentru fiecare prioritate/obiectiv – să fie realizate până pe 31 decembrie 2016. Iată, însă, ce și cum s-a întâmplat în această perioadă:

2 <http://www.mfa.gov.md/img/docs/Agenda-de-Asociere-RO.pdf>

ANALIZĂ CANTITATIVĂ:

PNA pe segmentul mass-media este prezentat în tabelul de mai jos

	Prevederi AA	Planul național de acțiuni 2014-2016	Nivel al implementării raportat de autorități	Instituțiile responsabile	Termenul de realizare a măsurii/ și Termenul de implementare potrivit AA	Costuri estimative Sursa de acoperire a cheltuielilor
131	(1) Părțile poartă un dialog periodic și cooperează pentru a promova industria audiovizualului în Europa și pentru a încuraja coproducția în domeniile cinematografiei și televiziunii	1. Aprobarea politicii publice privind dezvoltarea industriilor creative și culturale în Republica Moldova		Ministerul Culturii, Ministerul Economiei, Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală	2016	În limitele resurselor bugetare și din fondurile extrabugetare
	(2) Cooperarea ar putea include, printre altele, problema formării jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniul mass-media, precum și sprijinul oferit mass-media, în vederea consolidării independenței, a profesionalismului și a legăturilor acestora cu mass-media din UE în conformitate cu standardele europene, inclusiv cu standardele Consiliului Europei și cu Convenția UNESCO din 2005 asupra protecției și promovării diversității expresiilor culturale	2. Armonizarea legislației naționale pentru stimularea difuzării „operelor europene”	Deciziile, recomandările CCA	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	2015-2016	În limitele resurselor bugetare și din fondurile extrabugetare
		3. Identificarea mecanismelor de promovare a difuzării posturilor europene pe piața audiovizuală din Republica Moldova	Recomandările CCA. Colaborările CCA cu partenerii din UE	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	2015-2016	În limitele resurselor bugetare și din fondurile extrabugetare

	Prevederi AA	Planul național de acțiuni 2014-2016	Nivel al implementării raportat de autorități	Instituțiile responsabile	Termenul de realizare a măsurii/ și Termenul de implementare potrivit AA	Costuri estimative Sursa de acoperire a cheltuielilor
		4. Crearea Centrului național de cinematografie și instituirea mecanismului de susținerea a coproducțiilor cinematografice	Nu a fost creat	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul IV, 2015	
132	Părțile își concentrează cooperarea în mai multe domenii:					
	(c) Dialogul politic privind politica culturală și cea audiovizuală					
	(e) Cooperarea în domeniul mass-media	5. Examinarea posibilității de aderare a Republicii Moldova la Observatorul European al Audiovizualului	Aderarea a fost amânată pentru o perioadă nedeterminată, din lipsă de bani	Consiliul Coordonator al Audiovizualului, Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene	2015	În limitele resurselor bugetare și din fondurile extrabugetare
		6. Supravegherea prin monitorizare periodică a echilibrului social-politic, a echidistanței și obiectivității conținutului programelor	Monitorizări realizate Sancțiuni aplicate	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	2014-2016	În limitele resurselor bugetare și din fondurile extrabugetare
		7. Elaborarea Concepției de reflectare a campaniei electorale	Concepție elaborată, aprobată și intrată în vigoare	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul III, 2014 – semestrul II, 2015 (perioada desfășurării alegerilor locale)	În limitele resurselor bugetare și din fondurile extrabugetare

	Prevederi AA	Planul național de acțiuni 2014-2016	Nivel al implementării raportat de autorități	Instituțiile responsabile	Termenul de realizare a măsurii/ și Termenul de implementare potrivit AA	Costuri estimative Sursa de acoperire a cheltuielilor
		8. Monitorizarea reflectării campaniei electorale de către radiodifuzori în ceea ce privește respectarea echilibrului social-politic, a echidistanței și obiectivității	Monitorizare realizată	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul IV, 2014	În limitele resurselor bugetare și din fondurile extrabugetare
		9. Elaborarea Ghidului privind cadrul normativ în domeniul audiovizualului din Republica Moldova	Ghid elaborat de CCA	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul IV, 2014	În limitele resurselor bugetare și din fondurile extrabugetare
		10. Aprobarea modificărilor care vizează completarea Codului de conduită al radiodifuzorilor cu dimensiunea de gen	Modificări aprobate	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul III, 2014 – trimestrul IV, 2015	În limitele resurselor bugetare
		11. Includerea dimensiunii de gen în metodologiile de monitorizare (a echilibrului social-politic, a echidistanței și obiectivității)	Indicatori incluși în metodologii	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	2014-2016	În limitele resurselor bugetare și din fondurile extrabugetare
		12. Studiarea practicilor țărilor europene pentru asigurarea și îmbunătățirea condițiilor de acces al persoanelor cu dizabilități la serviciile de programe	Decizii ale CCA	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	2014-2016	În limitele resurselor bugetare și din fondurile extrabugetare

	Prevederi AA	Planul național de acțiuni 2014-2016	Nivel al implementării raportat de autorități	Instituțiile responsabile	Termenul de realizare a măsurii/ și Termenul de implementare potrivit AA	Costuri estimative Sursa de acoperire a cheltuielilor
		13. Monitorizarea respectării de către radiodifuzori a asigurării accesului la informație pentru persoanele cu dizabilități	Monitorizare realizată Sanctiuni aplicate Recomandări ale CCA Regulamentul cu privire la accesul persoanelor cu deficiențe de auz și văz la serviciile de programe audiovizuale aprobat	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul III, 2014 – trimestrul IV, 2016	În limitele resurselor bugetare și din fondurile extrabugetare
		14. Identificarea instrumentelor de stimulare și promovare a produselor mass-media în vederea asigurării accesului la informație în limbile etniilor conlocuitoare	Concursuri de selectare a proiectelor de emisiuni care abordează subiecte și probleme de interes public anunțate de CCA	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	2014-2016	În limitele resurselor bugetare și din fondurile extrabugetare
		15. Lansarea unei noi pagini web a Consiliului Coordonator al Audiovizualului în scopul asigurării transparenței decizionale și eficientizării comunicării cu publicul	Pagină lansată	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul IV, 2014	În limitele resurselor bugetare și din fondurile extrabugetare
		16. Elaborarea propunerilor de completare și modificare a Codului audiovizualului în vederea armonizării legislației naționale la cea europeană, în special la Directiva serviciilor mass-media 2010/13/UE	Amendarea Codului Audiovizualului	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul IV, 2014	În limitele resurselor bugetare și din fondurile extrabugetare

	Prevederi AA	Planul național de acțiuni 2014-2016	Nivel al implementării raportat de autorități	Instituțiile responsabile	Termenul de realizare a măsurii/ și Termenul de implementare potrivit AA	Costuri estimative Sursa de acoperire a cheltuielilor
		17. Organizarea seminarelor zonale cu titularii licențelor de emisie și autorizațiilor de retransmisie, în cadrul cărora vor fi abordate problemele ce țin de implementarea legislației audiovizuale, executarea deciziilor Consiliului Coordonator al Audiovizualului etc.	Seminare organizate	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	2014-2016	În limitele resurselor bugetare și din fondurile extrabugetare
133	Republica Moldova realizează apropierea legislației sale naționale de actele normative ale UE și de instrumentele internaționale menționate în anexa XIV la Acord, în conformitate cu dispozițiile din anexa respectivă					
	<u>Anexa XIV la Acord:</u> Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor-membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale).	18. Elaborarea și adoptarea propunerilor de modificare și completare a Codului audiovizualului în scopul armonizării legislației la Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor-membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale)	Modificarea Codului audiovizualului ³	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	2014-2015	În limitele resurselor bugetare și din fondurile extrabugetare

3 <https://monitorizare.gov.md/reports/Raport%20PNAAA.html>

AFIRMAȚIA 1.1. – „Acțiunile planificate pentru implementarea prevederilor AA sunt suficiente, satisfăcătoare, insuficiente”, și **Afirmația 1.2.** – „Acțiunile planificate pentru perioada de raportare (2014-2016) sunt suficiente, satisfăcătoare, insuficiente” sunt creditate cu câte 1 punct și semnifică insuficiența, și/sau lipsa acțiunilor planificate pentru perioada de referință.

ARGUMENTARE: din 39 de acțiuni preconizate pentru implementarea prevederilor Capitolului 25. *Cooperarea în domeniul culturii, al politicii audiovizuale și al mass-media*, mai puțin de jumătate (18) vizează domeniul mediatic, și doar una, foarte vag - alte segmente ale mass-mediei decât audiovizualul. În plus, CCA este trecut ca instituție responsabilă de implementarea tuturor acțiunilor, în condițiile în care acesta reglementează doar sectorul audiovizual, și nu tot domeniul mass-mediei.

De asemenea, singura acțiune preconizată pentru implementarea prevederii 131 (1): *Părțile poartă un dialog periodic și cooperează pentru a promova industria audiovizualului în Europa și pentru a încuraja coproducția în domeniile cinematografeiei și televiziunii vizează Aprobarea politicii publice privind dezvoltarea industriilor creative și culturale în Republica Moldova*, iar printre instituțiile responsabile de implementare nu se regăsesc cele din domeniul audiovizualului. Totuși, autoritățile prezintă ca acțiune realizată în acest sens faptul că CCA, de exemplu, în 2014, 2015 și 2016 a selectat prin concurs mai multe proiecte de programe audiovizuale, în vederea acordării resurselor financiare pentru producere din Fondul de susținere a radiodifuzorilor (deciziile nr. 33/192 din 05.12.2016, nr. 27/126 din 14.07.2015, nr. 192 din 3 decembrie 2013). Concursul era destinat radiodifuzorilor regionali/locali și se înscria, potrivit autorității de reglementare, în activitatea prevăzută de articolul 131 (1) al AA⁴. Cum se înscrie această acțiune în prevederea ce vizează cooperarea (dintre RM și UE) pentru promovarea industriilor audiovizuale în Europa, și, mai ales, coproducțiile, este neclar. Probabil, prin stipularea *Programele audiovizuale câștigătoare în concurs vor fi libere spre audiție pentru diasporă* (p.11)⁵, CCA a avut în vedere dialogul la nivel european.

Pentru prevederea 131 (2) erau preconizate 3 acțiuni: *Armonizarea legislației naționale pentru stimularea difuzării „operelor europene”*; *Identificarea mecanismelor de promovare a difuzării posturilor europene pe piața audiovizuală din Republica Moldova și Crearea Centrului național de cinematografie și instituirea mecanismului de susținerea a coproducțiilor cinematografice*. Nu este atinsă problema formării jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniu, și nici nu sunt prevăzute acțiuni ce ar viza sprijinul oferit mass-media în vederea consolidării independenței, a profesionalismului și a legăturilor acestora cu mass-media din UE, acțiuni care să se refere la toate segmentele presei.

Prevederea 132 urma să fie implementată prin 13 acțiuni, toate cu referire la punctul (e) *Cooperarea în domeniul mass-media* și niciunul la punctul (c) *Dialogul politic privind politica culturală și cea audiovizuală*. Dintre cele 13 acțiuni, mai mult de jumătate se referă, de fapt, la atribuțiile pe care CCA este obligat de lege să le îndeplinească.

Prevederea 133 presupunea o singură acțiune, constând în *Elaborarea și adoptarea propunerilor de modificare și completare a Codului audiovizualului în scopul armonizării legislației la Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor-membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale)*. Având în vedere termenul pentru implementare și faptul că UE este pe cale

⁴ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=367475>

⁵ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=368377>

să modifice Directiva serviciilor mass-media audiovizuale, date fiind ritmurile în care evoluează domeniul, *elaborarea și adoptarea propunerilor de modificare* sunt în mod cert acțiuni insuficiente.

AFIRMAȚIA 1.3. – „Acțiunile planificate pentru perioada de raportare sunt realizate, parțial realizate, nerealizate”, este creditată cu 2 puncte și semnifică acțiuni realizate parțial.

ARGUMENTARE: Autoritățile prezintă ca realizări ale prevederilor AA și ale PNA propunerile, deciziile sau recomandările CCA cu referire la diferite subiecte (de exemplu: prin Decizia CCA nr.167 din 14.11.14, a înaintat propunerea: „(2) De la 1 iulie 2015, cel puțin 50% din volumul serviciilor de programe ale radiodifuzorilor vor constitui opere europene, dintre care cel puțin jumătate vor fi transmise în orele de maximă audiență”); discuțiile purtate cu un radiodifuzor din România și cu autoritatea de reglementare în domeniul audiovizualului din țara vecină privind posibilitatea de retransmitere a mai multor posturi tv în RM, sau faptul că *CCA este în permanentă colaborare cu autoritățile de reglementare a mass-media din țările europene întru stabilirea relațiilor de colaborare, precum și identificarea surselor de difuzare/ retransmisie a operelor/ posturilor europene pe teritoriul Republicii Moldova*. Mai mult, drept realizare este trecută următoarea afirmație: *Articolul 3 din Codul audiovizualului atestă următoarele: (7) De la data aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană, radiodifuzorii aflați în jurisdicția Republicii Moldova vor rezerva operelor europene nu mai puțin de 51% din timpul lor de difuzare, cu excepția timpului afectat emisiunilor informative, evenimentelor sportive, programelor de divertisment, publicității, serviciilor de teletext și teleshopping. (8) Până la data aderării, va fi rezervată o proporție semnificativă operelor audiovizuale autohtone și proprii. Această proporție, având în vedere responsabilitățile informaționale, educaționale, culturale și de divertisment ale radiodifuzorului față de publicul său, va fi realizată progresiv, conform prevederilor art.11. Totodată, la eliberarea licențelor de emisie, CCA recomandă radiodifuzorilor să difuzeze opere audiovizuale din statele europene*. Amintim că Acordul de Asociere nu oferă țării noastre perspective de aderare la UE, iar Codul Audiovizualului este în proces de modificare totală. Alte acțiuni, cum ar fi *Crearea Centrului național de cinematografie și instituirea mecanismului de susținerea a coproducțiilor cinematografice sau Examinarea posibilității de aderare a Republicii Moldova la Observatorul European al Audiovizualului* au fost realizate parțial. În decembrie 2015 a fost instituit Centrul Național al Cinematografiei, iar un an mai târziu, Centrul a semnat primul acord de colaborare cu instituția similară din România. Alte acțiuni țin de obligațiile legale ale CCA (de exemplu, monitorizarea programelor, elaborarea concepției de reflectare a alegerilor, monitorizarea reflectării alegerilor, etc.). De asemenea, acțiunea ce viza crearea unei versiuni noi a paginii web a CCA, importanța căreia pentru includerea în PNA, este discutabilă, a fost realizată și ea parțial. Deși CCA afirmă că *la data de 13 octombrie 2014, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a lansat o nouă versiune a paginii sale web: www.cca.md. Noua pagină electronică conține mai multe compartimente noi, iar informația este structurată în așa mod încât consumatorul de programe să o poată accesa simplu și rapid. Astfel, rubricile noi vor oferi informații mai detaliate cu privire la activitatea desfășurată atât de către autoritatea de reglementare a audiovizualului, cât și de către radiodifuzorii și distribuitorii de servicii aflați sub jurisdicția Republicii Moldova*, în realitate informația de pe site-ul autorității este greu de accesat, iar actualizarea ei lasă de dorit.

AFIRMAȚIA 1.4. – „Acțiunile neplanificate pentru perioada de raportare, dar oportune, sunt realizate, parțial realizate, nerealizate”, este creditată cu 2 puncte și semnifică realizarea parțială a unor acțiuni neplanificate, dar necesare.

ARGUMENTARE: câteva acțiuni ce nu sunt prevăzute expres în PNA au fost realizate. Una vizează adoptarea Legii nr. 28 din 5 martie 2015 pentru modificarea și completarea Codului audiovizualului al RM nr. 260-XVI din 27 iulie 2006, în vigoare de la 1 noiembrie 2015. Legea a obligat proprietarii din mass-media să depună declarația pe propria răspundere despre proprietățile pe care le dețin în domeniu. A doua acțiune se referă la modificarea și completarea Codului audiovizualului prin Legea nr. 167 din 31 iulie 2015 care reglementează trecerea de

la televiziunea terestră analogică la sistemul digital. Adoptarea legilor nu a adus, însă, și un plus valoare dezvoltării sistemului mediatic autohton. De asemenea, cea din urmă acțiune se încadrează în prevederile altui capitol al AA (vezi Nota de mai jos). În aceeași ordine de idei se înscriu modificarea și completarea art.66 al Codului Audiovizualului privind revenirea la cifra de două licențe de emisie pe care le poate deține un proprietar în mass-media; modificarea art. 71 al Codului contravențional, care presupune amenzi de zece ori mai mari pentru încălcarea Legii privind accesul la informație; sau aprobarea de către CCA a Strategiei de acoperire a teritoriului național cu servicii de programe audiovizuale (2016-2018).

Notă: PNA mai prevede 4 acțiuni de implementarea cărora este responsabil CCA. Acestea vizează articolul 102 al AA din Capitolul 18 *Societatea informațională*. Articolul stipulează următoarele: *Republica Moldova realizează apropierea legislației sale naționale de actele normative ale UE și de instrumentele internaționale menționate în anexa XXVIII-B la prezentul Acord, în conformitate cu dispozițiile din anexa respectivă. Anexă: Decizia nr. 676/2002/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind cadrul de reglementare pentru politica de gestionare a spectrului de frecvențe radio în Comunitatea Europeană. Aplicarea următoarelor dispoziții ale directivei: - adoptarea unei politici și a unei reglementări care să asigure disponibilitatea armonizată și utilizarea eficientă a spectrului de frecvențe radio.*

Acțiunile prevăzute pentru aplicarea acestui articol erau: 1) *Elaborarea și aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de eliberare a licențelor de emisie pentru serviciile de programe TV privind utilizarea multiplexului;* 2) *Organizarea concursurilor de eliberare a licențelor de emisie pentru serviciile de programe TV privind utilizarea multiplexului;* 3) *Implementarea Programului privind tranziția de la televiziunea analogică terestră la cea digitală terestră, elaborat de Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor pe domeniul de competență al Consiliului Coordonator al Audiovizualului;* 4) *Organizarea și desfășurarea campaniilor de informare a populației cu privire la televiziunea digitală terestră și cu privire la drepturile consumatorului în cadrul procesului de tranziție la televiziunea digitală terestră.* Acțiunile au fost realizate parțial și cu mare întârziere.

Prin urmare, răspunsurile la afirmațiile vizând analiza cantitativă a implementării PNA întrunesc un număr de 6 puncte din maximumul de 12.

ANALIZA CALITATIVĂ:

AFIRMAȚIA 2.1. – „Acțiunile planificate și prevederile AA sunt în concordanță totală, parțială, nu sunt în concordanță”, este creditată cu 2 puncte și semnifică o concordanță parțială.

ARGUMENTARE: prevederea 131 (1) este ignorată pe segmentul mass-mediei în PNA, dar la faza de raportare autoritățile prezintă în calitate de realizare alocarea resurselor financiare pentru producerea unor emisiuni de către radiodifuzorii regionali/locali. Niciuna din variante nu corespunde prevederilor AA, care presupune, în special, dialogul dintre părți, adică dintre UE și RM.

Cele trei acțiuni preconizate pentru realizarea prevederii 131 (2) deși importante și oportune, nu acoperă o necesitate de bază pentru mass-media din RM – cea a sprijinului în vederea consolidării independenței, a profesionalismului și a legăturilor acestora cu mass-media din UE în conformitate cu standardele europene. În plus, cea mai gravă neconcordanță se atestă în neacoperirea altor segmente ale mass-mediei decât audiovizualul.

Următoarele 13 acțiuni planificate pentru implementarea prevederii 132 ar fi trebuit să fie conforme cu punctul (e) *Cooperarea în domeniul mass-media*. Totuși, 10 dintre aceste acțiuni țin de obligațiile CCA instituite prin lege, iar una care ar fi fost într-o concordanță semnificativă cu sintagma *Părțile își concentrează cooperarea în mai multe domenii*, și anume cea care viza aderarea la Observatorul European al Audiovizualului, a fost amânată pentru un termen nedeterminat, din lipsă de bani.

Singura acțiune prevăzută pentru prevederea 133 este insuficientă din cel puțin două motive: Directiva la care se face referire nu mai este actuală nici în UE, și ar trebui să fie urmărite atent evoluțiile din spațiul comunitar, dar și din cel autohton la acest capitol; și AA prevede și alte acte legislative ale UE la care ar trebui să ne ajustăm legislația, acte care să vizeze nu doar audiovizualul.

AFIRMAȚIA 2.2. – „Acțiunile planificate pentru perioada de raportare sunt relevante, parțial relevante, irelevante”, este creditată cu 2 puncte și semnifică o relevanță parțială.

ARGUMENTARE: monopolizarea spațiului PNA cu acțiuni care vizează sectorul audiovizualului, dar și umplerea acestuia în proporție de mai mult de 50% cu angajamente care și așa sunt obligatorii pentru CCA face ca acțiunile să fie parțial relevante spre total irelevante.

AFIRMAȚIA 2.3. – „Acțiunile planificate/neplanificate pentru perioada de raportare sunt realizate adecvat, parțial adecvat, inadecvat”, este creditată cu 2 puncte și corespunde răspunsului „parțial adecvat”.

ARGUMENTARE: având în vedere concordanța parțială a acțiunilor PNA cu prevederile AA, realizarea cu întârziere a anumitor acțiuni, nerealizare altora, lipsa de consecvență și coerență dintre acțiuni, realizarea haotică, în special în ceea ce privește cadrul legal, a acțiunilor, nu putem spune că activitățile planificate, și mai ales cele neplanificate, dar realizate în special în urma presiunilor din partea comunității europene, au fost realizate adecvat.

AFIRMAȚIA 2.4. – „Acțiunile planificate/neplanificate realizate în perioada de raportare au impact scontat, parțial față de cel scontat, nul”, este creditată cu 2 puncte și corespunde răspunsului „impact parțial față de cel scontat”.

ARGUMENTARE: impactul prevederilor legale, de exemplu (numărul de licențe deținute de un proprietar, transparența proprietății, etc.), ar trebui să fie analizat în termeni de contribuție la dezvoltarea unui sistem mediatic democratic, pluralist și profesionist. Deocamdată, nici faptul că proprietarii instituțiilor de presă sunt cunoscuți, și nici limitarea numărului de licențe nu au schimbat lucrurile în esență. În plus, legea nu se referă la segmentul online, ceea ce constituie o importantă lacună, care favorizează, pe de o parte, concentrarea masivă a proprietății pe acest segment, iar pe de altă parte, perpetuarea unor fenomene ca manipularea, dezinformarea, falsurile, plagiatul, etc. Alte acțiuni, care fie nu au fost realizate (aderarea la Observatorul European al Audiovizualului), fie țin de atribuțiile CCA (monitorizări, metodologii, concepții de reflectare a alegerilor) au avut impact nul și parțial, având în vedere faptul că CCA aplică sancțiuni cu mare întârziere și nu reușește să fie stăpân pe calitatea conținuturilor audiovizuale, deși are dovezi permanente și continue privind derogările de la cadrul legal. Site-ul CCA, trecut și el în lista acțiunilor pentru implementarea AA, nu este realizat și menținut așa precum raportează instituția, iar informațiile sunt adesea mai degrabă și mai ușor accesibile prin intermediul motoarelor de căutare. Impactul armonizării legislației naționale la cea europeană va putea fi măsurat și analizat atunci când această armonizare va avea loc efectiv.

Astfel, răspunsurile la afirmațiile vizând analiza calitativă a implementării PNA întrunesc un număr de 8 puncte din maximumul de 12.

Evaluarea cantitativă și calitativă a PNA și a realizării acțiunilor planificate pentru anii 2014-2016, cumulează 14 puncte. Conform metodologiei, situația atestată indică asupra faptului că realizarea PNA în anii 2014-2016 a decurs într-un ritm care a necesitat accelerare.

III. Evaluarea acțiunilor prevăzute pe segmentul mass-media în PNA pentru implementarea AA UE-RM în perioada 2017 – 2019.⁶

Capitolul vizează acțiunile planificate a fi realizate, în general, și pe cele prevăzute pentru perioada martie – mai 2017, în particular.

ANALIZA CANTITATIVĂ:

PNA pe segmentul mass-media este prezentat în tabelul alăturat.

	Prevederi AA	Planul național de acțiuni	Indicator de performanță	Instituțiile responsabile	Termenul de realizare a măsurii/ și Termenul de implementare potrivit AA	Costuri estimative Sursa de acoperire a cheltuielilor
131	(1) Părțile poartă un dialog periodic și cooperează pentru a promova industria audio-vizualului în Europa și pentru a încuraja coproducția în domeniile cinematografului și televiziunii					
	(2) Cooperarea ar putea include, printre altele, problema formării jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniul mass-media, precum și sprijinul oferit mass-media, în vederea consolidării independenței, a profesionalismului și a legăturilor acestora cu mass-media din UE în conformitate cu standardele europene, inclusiv cu standardele Consiliului Europei și cu Convenția UNESCO din 2005 asupra protecției și promovării diversității expresiilor culturale	12. Organizarea și desfășurarea activităților de instruire a jurnaliștilor privind respectarea drepturilor omului în cadrul serviciilor audiovizuale	Instruiri efectuate și numărul persoanelor instruite	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul IV 2017 Trimestrul II 2019	Bugetul de Stat (Fondul de susținere a radiodifuzorilor)

6 <http://www.infoeuropa.md/rm-privind-ue/planul-national-de-actiuni-pentru-implementarea-acordului-de-asociere-republica-moldova-uniunea-europeana-in-perioada-2017-2019/>

	Prevederi AA	Planul național de acțiuni	Indicator de performanță	Instituțiile responsabile	Termenul de realizare a măsurii/ și Termenul de implementare potrivit AA	Costuri estimative Sursa de acoperire a cheltuielilor
		SL3. Act nou Proiectul Hotărârii Guvernului pentru apro- barea Concepției nați- onale de dezvoltare a mass-media	Hotărâre de Guvern intrată în vigoare	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul II, 2017	
132	Părțile își concentrează cooperarea în mai multe domenii:					
	(c) Dialogul politic privind politica culturală și cea audiovizuală	SL1. Act nou Proiectul de Decizie al CCA cu privire la aprobarea mo- delului ofertei serviciilor de programe retransmi- se pe teritoriul Republicii Moldova	Decizie normativă CCA in- trată în vigoare	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul II 2018	În limita alocațiilor bugetare
		SL2. Act nou Proiectul de Decizie al CCA cu privire la accesul per- soanelor cu deficiențe de auz și vâz la serviciile de programe	Decizie normativă CCA in- trată în vigoare	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul I 2017	În limita alocațiilor bugetare
		SL3. Acte noi Proiectul Metodologiilor de monitorizare a servi- ciilor mass-media audio- vizuale difuzate de către radiodifuzori	Metodologii intrate în vigoare	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul IV 2018	În limita alocațiilor bugetare

Prevederi AA	Planul național de acțiuni	Indicator de performanță	Instituțiile responsabile	Termenul de realizare a măsurii/ și Termenul de implementare potrivit AA	Costuri estimative Sursa de acoperire a cheltuielilor
(e) Cooperarea în domeniul mass-media	14. Organizarea seminarelor zonale cu titularii licențelor de emisie și autorizațiilor de retransmisie, în cadrul cărora vor fi abordate problemele ce țin de implementarea legislației audiovizuale, executarea deciziilor CCA etc.	Seminare organizate	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul III 2017 Trimestrul III 2018 Trimestrul III 2019	Bugetul de Stat (Fondul de susținere a radiodifuzorilor)
	15. Dezvoltarea spațiului audiovizual autohton și alocarea mijloacelor financiare pentru producerea serviciilor de programe	Concursuri organizate pentru radiodifuzori	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul III 2017 Trimestrul III 2018 Trimestrul III 2019	Bugetul de Stat (Fondul de susținere a radiodifuzorilor)
	16. Elaborarea proiectului Concepției de reflectare a campaniei electorale	Concepție intrată în vigoare	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul III 2018 Semestrul I 2019	În limita alocațiilor bugetare
	17. Monitorizarea reflectării campaniilor electorale de către radiodifuzori	Monitorizare realizată	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul IV 2018 Trimestrul II 2019	În limita alocațiilor bugetare
	18. Monitorizarea respectării de către radiodifuzori a asigurării accesului la informație pentru persoanele cu necesități speciale	Monitorizare realizată	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul III 2017 Trimestrul III 2019	În limita alocațiilor bugetare
	19. Asigurarea protejării patrimoniului lingvistic și cultural-național de către radiodifuzorii din țară	Monitorizare realizată	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul I 2018	În limita alocațiilor bugetare

	Prevederi AA	Planul național de acțiuni	Indicator de performanță	Instituțiile responsabile	Termenul de realizare a măsurii/ și Termenul de implementare potrivit AA	Costuri estimative Sursa de acoperire a cheltuielilor
133	Republica Moldova realizează apropierea legislației sale naționale de actele normative ale UE și de instrumentele internaționale menționate în anexa XIV la Acord, în conformitate cu dispozițiile din anexa respectivă					
	<u>Anexa XIV la Acord:</u> Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor-membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale).	LT1. Act de modificare Proiectul Legii pentru modificarea și completarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova Transpune: Directiva 2010/13/UE/ care a abrogat Directiva 2007/65/CE	Lege intrată în vigoare	Consiliul Coordonator al Audiovizualului	Trimestrul I 2017	În limita alocațiilor bugetare

AFIRMAȚIA 1.1. – „Acțiunile planificate pentru implementarea prevederilor AA sunt suficiente, satisfăcătoare, insuficiente”, este creditată cu 1 punct și semnifică insuficiența acțiunilor planificate pentru o perioadă atât de extinsă – trei ani.

ARGUMENTARE: prevederea 131 (1) – „Părțile poartă un dialog periodic și cooperează pentru a promova industria audiovizualului în Europa și pentru a încuraja coproducția în domeniile cinematografiei și televiziunii”, este ignorată neîndreptățit. CCA este din 2011 membru al EPRA (European platform of regulatory authorities), de rând cu autorități de reglementare similare din 46 de țări; este membru al Forumului Autorităților de Reglementare din țările Mării Negre (BRAAF), al Rețelei Autorităților Francofone de Reglementare Media (REFRAM), al Rețelei Autorităților de Reglementare în domeniul Audiovizualului din bazinul Mării Mediteraneene (MNRA). În 2016 CCA a deținut președinția Forumului Autorităților de Reglementare din țările Mării Negre (BRAAF) și a găzduit la Chișinău reuniunea anuală a acestuia, a VII-a ediție.

O poziție pro activă a CCA atât în cadrul organismelor europene, cât și în implementarea prevederilor din acordurile bilaterale semnate, ar fi putut genera inițierea, menținerea și dezvoltarea unei cooperări eficiente pe măsură să încurajeze și să stimuleze coproducțiile televizate, de exemplu. Oportunitățile respective, deocamdată, nu sunt valorizate și, în acest sens, deși necesare, n-au fost planificate acțiuni în PNA.

PREVEDEREA 131 (2) – „Cooperarea ar putea include, printre altele, problema formării jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniul mass-media, precum și sprijinul oferit mass-media, în vederea consolidării independenței, a profesionalismului și a legăturilor acestora cu mass-media din UE în conformitate cu standardele europene, inclusiv cu standardele Consiliului Europei și cu Convenția UNESCO din 2005 asupra protecției și promovării diversității expresiilor culturale” din AA este „acoperită” în PNA cu două acțiuni: instruirea jurnaliștilor și elaborarea proiectului Concepției naționale de dezvoltare a mass-media. Rămân neacoperite mai multe aspecte ale prevederii, precum: alte posibilități (în afara instruirii) de formare a jurnaliștilor; sunt trecuți cu vederea alți profesioniști din domeniul mediatic; acțiuni de sprijin al mass-media autohtone în consolidarea legăturilor cu mass-media din UE; acțiuni care să implementeze anumite angajamente ale RM, asumate prin ratificarea în iulie 2006 a Convenției UNESCO din 2005 asupra protecției și promovării diversității expresiilor culturale, cum ar fi, de exemplu, cea stipulată în art. 6, p.2., h) („măsuri menite să intensifice diversitatea media, inclusiv prin servicii publice de radiodifuziune”).⁷

PREVEDEREA 132 – „Părțile își concentrează cooperarea în mai multe domenii”, inclusiv: „(c) Dialogul politic privind politica culturală și cea audiovizuală” și „(e) Cooperarea în domeniul mass-media”, ar urma să fie implementată prin, s-ar părea, tocmai nouă acțiuni. Oricum, ele sunt insuficiente, dacă luăm în calcul faptul că dialogul privind „politica audiovizuală”, în sens și în context european, înseamnă ca respectivul dialog să vizeze coordonarea legislației naționale astfel încât:

- să creeze condiții comparabile în toate țările pentru noile mass-media audiovizuale,
- să îi protejeze pe copii și pe consumatori,
- să garanteze pluralismul mijloacelor de informare în masă,
- să combată ura rasială și religioasă,
- să mențină diversitatea culturală,
- să asigure independența autorităților naționale de reglementare în domeniul mass-media.

Politica audiovizuală euroconformă ar trebui să conducă la respectarea unor standarde minime în următoarele domenii:

- **publicitate** - reglementări și restricții pentru anumite produse (de ex., alcool, tutun, medicamente etc), și pentru un volum limitat de publicitate pe oră,

⁷ <http://lege5.ro/Gratuit/he3tamby/conventia-asupra-protectiei-si-promovarii-diversitatii-expresiilor-culturale-20-octombrie-2005-paris>

- **evenimente majore** - manifestările importante, precum Jocurile Olimpice sau Cupa Mondială la fotbal, trebuie să fie accesibile unui public cât mai numeros, nu doar celui abonat la canale de televiziune cu plată,
- **protecția copiilor** - programele cu caracter violent sau pornografic ar trebui difuzate la ore târzii din noapte sau accesul la acestea ar trebui limitat cu ajutorul mecanismelor de control parental,
- **promovarea filmelor europene și a conținutului audiovizual european** - pe canalele de televiziune, cel puțin jumătate din timpul de emisie ar trebui să fie consacrat filmelor și producțiilor TV europene. Serviciile video la cerere ar trebui să promoveze, de asemenea, producțiile europene,
- **accesibilitate** - instituțiile mass-media ar trebui să le permită persoanelor cu deficiențe de vedere sau de auz accesul la conținuturile lor audiovizuale.⁸

În mod generalizat, politica audiovizuală ar fi trebuit să asigure:

- a) un cadru cuprinzător care reduce sarcina de reglementare, acoperind, totodată, toate serviciile mass-media audiovizuale;
- b) norme actualizate privind publicitatea televizată, care să îmbunătățească finanțarea conținutului audiovizual;
- c) obligația de a încuraja furnizorii de servicii mass-media să îmbunătățească accesul la acestea pentru persoanele cu deficiențe de vedere sau de auz.⁹

Cât despre „cooperarea în domeniul mass-media”, ea poate cuprinde cele mai diverse aspecte, cum ar fi schimbul și transferul de experiență și de bune practici cu referire la reglementare și auto reglementare; la condiția economică, inclusiv publicitatea; la funcționarea autorităților de reglementare și de supraveghere a activității mass-media, și nu doar a celei audiovizuale; la asigurarea pluralismului mediatic; la încurajarea concurenței loiale; la contracararea fenomenelor negative, inclusiv propaganda și dezinformarea; la utilizarea tehnologiilor informaționale etc, etc. În altă ordine de idei, cooperarea în domeniul mass-media ar putea însemna și acțiuni, care să se soldeze cu prezența, cel puțin, a conținuturilor mediatice în spațiul informațional autohton ale celor mai mari agenții europene de știri, dar și extinderea conținuturilor mediatice autohtone dincolo de granițele RM.

Privite din această perspectivă, cele nouă acțiuni planificate pentru implementarea prevederii 132, p. (c) și (e), sunt insuficiente.

PREVEDEREA 133 – „Republica Moldova realizează apropierea legislației sale naționale de actele normative ale UE și de instrumentele internaționale menționate în anexa XIV la Acord, în conformitate cu dispozițiile din anexa respectivă”, este concretizată cu un punct din Anexa XIV la Acord, și anume „Directiva 2010/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 10 martie 2010 privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor-membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale (Directiva serviciilor mass-media audiovizuale)”. Prevederea în cauză, potrivit PNA, va fi implementată printr-o singură acțiune ce vizează adoptarea unui amendament de modificare și completare a actualului Cod al audiovizualului. Directiva are 12 capitole și 36 de articole. Documentul, din punctul de vedere al conținutului, este foarte consistent. Între timp, UE a inițiat discuții largi de completare sau revizuire a DSMAV, punctele-cheie referindu-se la: (1) modificarea limitei comunicărilor comerciale de la 12 minute pe oră la 20 % pe zi, între orele 7.00 și 23.00; (2) protejarea minorilor de conținutul care îi „poate afecta”, aceeași reglementare aplicându-se emisiunilor tradiționale și serviciilor la cerere; (3) extinderea dispozițiilor

⁸ https://europa.eu/european-union/topics/audiovisual-media_ro

⁹ http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/ro/displayFtu.html?ftuld=FTU_5.13.2.html

referitoare la operele europene la furnizorii de servicii la cerere, care trebuie să se asigure că operele europene reprezintă cel puțin 20 % din cataloagele lor și să dea vizibilitatea cuvenită acestor opere; și (4) încadrarea platformelor de partajare a materialelor video sub incidența DSMAV pentru a combate discursurile de incitare la ură și a-i proteja pe minori de conținutul dăunător.¹⁰ Prin urmare, angajamentul „Republica Moldova realizează apropierea legislației sale naționale de actele normative ale UE și de instrumentele internaționale menționate în anexa XIV la Acord” solicită mult mai multe acțiuni posibil de realizat în trei ani. O singură acțiune pentru a apropia legislația națională de actele normative ale UE, cu siguranță, nu este suficientă.

AFIRMAȚIA 1.2. – „Acțiunile planificate pentru perioada de raportare sunt suficiente, satisfăcătoare, insuficiente”, este creditată cu 1 punct și semnifică insuficiența acțiunilor planificate pentru perioada de raportare, adică pentru lunile martie – mai 2017. Pentru respectiva perioadă au fost prevăzute trei acțiuni (a se vedea tabelul alăturat).

Planul național de acțiuni	Termenul de realizare a măsurii/ și Termenul de implementare potrivit AA
SL3. Act nou Proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Concepției naționale de dezvoltare a mass-media	Trimestrul II, 2017
SL2. Act nou Proiectul de Decizie al CCA cu privire la accesul persoanelor cu deficiențe de auz și văz la serviciile de programe	Trimestrul I, 2017
LT1. Act de modificare Proiectul Legii pentru modificarea și completarea Codului audiovizualului al Republicii Moldova Transpune: Directiva 2010/13/UE/ care a abrogat Directiva 2007/65/CE	Trimestrul I, 2017

ARGUMENTARE: din cele trei acțiuni prevăzute, cea mai amplă este Concepția națională de dezvoltare a mass-media și, prin urmare, va solicita mai mult timp și efort. Acțiunea a doua ce vizează un proiect de decizie al CCA, este irelevantă: CCA, încă pe 17 mai 2016 a adoptat Decizia nr. 14/81 cu privire la accesul persoanelor cu deficiențe de auz și văz la serviciile de programe, publicată în Monitorul Oficial Nr. 169-183 pe 24 iunie 2016.¹¹ Prin urmare, au rămas două acțiuni pentru trei luni, fapt ce nu certifică angajament ferm și plenar pentru accelerarea implementării prevederilor AA pe segmentul mediatic.

AFIRMAȚIA 1.3. – „Acțiunile planificate pentru perioada de raportare sunt realizate, parțial realizate, nerealizate”, este creditată cu 1 punct și semnifică acțiuni nerealizate.

ARGUMENTARE: În perioada de raportare, din cele două acțiuni nu a fost realizată niciuna. De precizat că încă pe 1 noiembrie 2016 Comisia parlamentară pentru mass-media a examinat și a dat aviz pozitiv, propunerilor de modificare și completare a articolelor 2,3,6,13,22 și 40 ale actualului Cod al audiovizualului, parvenite de la Consiliul Coordonator al Audiovizualului și prezentate ca inițiativă legislativă de către Guvern, pe 19 octombrie, trecut. De fapt, propunerile de modificare au fost incluse încă în anul 2013 în Planul de Acțiuni privind implementarea Acordului de Asociere și erau menite să contribuie la armonizarea legislației.

¹⁰ idem

¹¹ <http://lex.justice.md/md/365536/>

Prevederile vizau modalitatea punerii la dispoziție a serviciilor mass-media audiovizuale la cerere, precum și condițiile de difuzare a unor scurte extrase din semnalul serviciului de programe care efectuează transmisia evenimentelor de importanță majoră. În 2013, la trei ani de la Directiva serviciilor mass-media audiovizuale, propunerile erau încă actuale. Între timp, însă, a apărut necesitatea de a actualiza respectivele propuneri, luând în calcul evoluțiile din Europa. Directiva Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2010/13/UE, din 25 mai 2016, privind coordonarea anumitor dispoziții stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative în cadrul statelor membre cu privire la furnizarea de servicii mass-media audiovizuale, având în vedere evoluția realităților pieței operează deja nu cu „servicii audiovizuale la cerere” ci cu “furnizori de platforme de partajare a materialelor video”.

AFIRMAȚIA 1.4. – „Acțiunile neplanificate pentru perioada de raportare, dar oportune, sunt realizate, parțial realizate, nerealizate”, este creditată cu 2 puncte și semnifică realizarea parțială a unor acțiuni neplanificate, dar necesare.

ARGUMENTARE: două acțiuni ce nu se regăsesc în PNA pentru perioada de raportare au fost realizate. Este vorba de adoptarea Legii 218 cu privire la modificarea și completarea Codului audiovizualului, care, între altele, prevede ca proprietarii care dețin mai mult de două licențe de emisie, să renunțe la ele nu atunci când expiră termenul de valabilitate. A doua acțiune vizează crearea unui grup de lucru privind ajustarea legislației mass-media naționale la standarde și bunele practici europene.

Așadar, răspunsurile la afirmațiile vizând analiza cantitativă a implementării PNA întrunesc un număr de 5 puncte din maximumul de 12.

ANALIZA CALITATIVĂ:

AFIRMAȚIA 2.1. – „Acțiunile planificate și prevederile AA sunt în concordanță totală, parțială, nu sunt în concordanță”, este creditată cu 2 puncte și semnifică o concordanță parțială.

ARGUMENTARE: PNA conține 12 acțiuni pentru a implementa trei prevederi din AA pe segmentul mass-media.

PREVEDEREA 131 (1) – „Părțile poartă un dialog periodic și cooperează pentru a promova industria audiovizualului în Europa și pentru a încuraja coproducția în domeniile cinematografiei și televiziunii”, deși foarte importantă într-un spațiu, în care cooperarea, promovarea, coproducția sunt la ordinea zilei în era convergenței, a fost ignorată.

PREVEDEREA 131 (2) – „Cooperarea ar putea include, printre altele, problema formării jurnaliștilor și a altor profesioniști din domeniul mass-media, precum și sprijinul oferit mass-media, în vederea consolidării independenței, a profesionalismului și a legăturilor acestora cu mass-media din UE în conformitate cu standardele europene, inclusiv cu standardele Consiliului Europei și cu Convenția UNESCO din 2005 asupra protecției și promovării diversității expresiilor culturale”, ar urma, potrivit PNA, să fie implementată prin acțiunile: „Organizarea și desfășurarea activităților de instruire a jurnaliștilor privind respectarea drepturilor omului în cadrul serviciilor audiovizuale” și „Proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Concepției naționale de dezvoltare a mass-media”. Acțiunile, așa cum sunt stipulate în PNA, nu oferă o percepție clară că ar fi în concordanță totală cu prevederea din AA. Deși este importantă instruirea jurnaliștilor în materie de respectare a drepturilor omului, prevederea 131 (2) este mult mai cuprinzătoare, iar cele mai multe aspecte ale ei au rămas fără acoperire. Activitățile de instruire întotdeauna și peste tot sunt necesare, doar că „Indicator de performanță” ar fi trebuit să constituie consolidarea independenței, a profesionalismului

și a legăturilor mass-media din RM cu cea din UE. Altfel spus, se cere o schimbare de optică asupra indicatorilor de performanță. Cele două instruirii planificate, una în 2017 și alta – în 2019, privind respectarea drepturilor omului în cadrul serviciilor audiovizuale, oricât de mare ar fi numărul participanților la ele, nu sunt în măsură să atingă scopurile mult mai ambițioase ale prevederii 131 din AA. Preconizata Concepție națională de dezvoltare a mass-media ar putea „acoperi” aspectele, la moment, lipsă din PNA.

A doua acțiune pentru implementarea prevederii 131 (2) ar însemna un proiect de hotărâre de guvern, intrată în vigoare, iar instituția responsabilă – CCA. Cu siguranță, acțiunea ar fi trebuit să însemne o strategie/concepție națională de dezvoltare a mass-media adoptată, iar indicatorul de performanță – realizarea ei propriu-zisă, prin care să fie consolidate independența și profesionalismul mass-media autohtone și legăturile acesteia cu mass-media din UE. O strategie/concepție sau o hotărâre de Guvern nu semnifică neapărat și funcționalitatea acestora. Instituția responsabilă de proiectul hotărârii Guvernului este CCA. La modul tehnic, elaborarea unui proiect de hotărâre de Guvern nu solicită mult efort și timp. Autorii PNA, probabil, au avut în vedere elaborarea concepției naționale de dezvoltare a mass-media, concepție oportună în RM. Drept instituție responsabilă este desemnat CCA care, de fapt, reglementează doar domeniul audiovizualului, iar mass-media ca sistem mai include în sine presa scrisă și cea on-line. În asemenea circumstanțe, relevanța acțiunilor planificate se diminuează și mai mult.

Acțiunile planificate pentru implementarea prevederii 132 (c) și (e) – „Dialogul politic privind politica culturală și cea audiovizuală” și, respectiv „Cooperarea în domeniul mass-media”, sunt în concordanță parțială. În primul rând, vom remarca faptul că, deși prevederea 132 (e) vizează mass-media, în general, acțiunile planificate se referă doar la domeniul audiovizualului. În plus, respectivele acțiuni țintesc cooperarea în interiorul țării, deși prevederea 132 este explicită și univocă: „Părțile își concentrează cooperarea în mai multe domenii”. Deci, „părțile”, vizează cooperarea între semnatarii AA. Unele acțiuni, de fapt, repetă niște obligațiuni ale CCA și așa impuse de legislație, precum: „Elaborarea proiectului Concepției de reflectare a campaniei electorale”, „Asigurarea protejării patrimoniului lingvistic și cultural-național de către radiodifuzorii din țară” etc.

Trei acțiuni, menite să sprijine dialogul politic privind politica audiovizuală (prevederea 132 (c)), vizează câteva acte normative noi, inclusiv o Decizie a CCA cu privire la aprobarea modelului ofertei serviciilor de programe retransmise pe teritoriul Republicii Moldova; o Decizie a CCA cu privire la accesul persoanelor cu deficiențe de auz și văz la serviciile de programe și Metodologii de monitorizare a serviciilor mass-media audiovizuale difuzate de către radiodifuzori. Drept indicatori de performanță sunt fixate actele normative intrate în vigoare. Atestăm, deci, aceeași optică asupra lucrurilor când, în mod eronat se crede că un act normativ funcționează de la sine. Modelul ofertei serviciilor de programe retransmise pe teritoriul RM urmează a fi aprobat în trimestrul II al anului 2018. Termenul este neîndreptățit, dacă modelul respectiv, deși solicită un efort insignifiant, urmează a fi aprobat la 23 de ani de la prima lege a audiovizualului și la 11 ani de la adoptarea Codului audiovizualului.

Cât despre actul normativ „nou”, vizând accesul persoanelor cu deficiențe de auz și văz la serviciile de programe, prevăzut a fi aprobat în trimestrul I al anului 2017, este irelevant, de rând ce CCA, încă în mai 2016 a adoptat o decizie în acest sens.

Cu referire la aprobarea metodologiilor de monitorizare a serviciilor mass-media audiovizuale difuzate de către radiodifuzori, ar fi fost necesar să fie indicat numărul acestora. CCA, încă în octombrie 2010 a adoptat o noua metodologie de monitorizare a serviciilor de programe ale radiodifuzorilor.¹² Deci, angajamentul nu-i clar. Trezește dubii și termenul de realizare a acțiunii – trimestrul IV al anului 2018. În trimestrul IV al anului 2018 ar urma să aibă loc alegeri parlamentare ordinare. În acest context, dacă CCA are obligațiunea să monitorizeze serviciile de programe, ar fi fost relevant ca „metodologiile” să fie adoptate, testate și rodite de cu vreme, dat fiind faptul că radiodifuzorii anume în campaniile electorale comit cele mai dese și mai grave erori.

12 <http://www.cca.md/files/Ghid%20privind%20cadrul%20normativ%20in%20domeniul%20audiovizualului%20din%20R.M.pdf>

Șase acțiuni planificate pentru implementarea prevederii 132 (e) au relevanță minimă. Prima acțiune prevede organizarea o dată pe an a trei seminare zonale cu titularii licențelor de emisie și autorizațiilor de retransmisie. Celelalte cinci acțiuni se referă la obligațiunile ale CCA, stipulate în Codul audiovizualului. Trecerea mecanică a unor obligațiuni din lege în PNA nu adaugă relevanță acțiunilor planificate. Acțiunile planificate ar trebui să aducă plusvaloare, dar nu să repete pe cele efectuate de CCA de când există. Drept indicatori de performanță, ca și mai înainte, în mod eronat sunt fixate seminare/concursuri organizate sau monitorizări realizate. Contează efectul acțiunilor și nicidecum acțiunile în sine. Bunăoară, „Asigurarea protejării patrimoniului lingvistic și cultural-național de către radiodifuzorii din țară” nu poate fi garantată de o „Monitorizare realizată”, ci de acțiuni ce se impun în funcție de rezultatele monitorizării. Relevanța acțiunilor din PNA scade și mai mult, dacă luăm în calcul faptul, că ele ar fi trebuit să se refere la cooperarea RM – UE în domeniul mass-media. Deci, ele nu se referă la tot domeniul mass-media și nici la cooperarea părților semnatare ale AA.

Singura acțiune planificată pentru implementarea prevederii 133 – „Republica Moldova realizează apropierea legislației sale naționale de actele normative ale UE și de instrumentele internaționale menționate în anexa XIV la Acord, în conformitate cu dispozițiile din anexa respectivă”, este în concordanță parțială și nu poate asigura apropierea normelor naționale de cele ale UE. Inițiativa CCA privind furnizarea de servicii mass-media audiovizuale la cerere, chiar dacă devenea lege în trimestrul I al anului 2017, precum e fixat în PNA, ar fi necesitat în scurt timp actualizată. Situația rămâne incertă și din motiv că tranziția la televiziunea digitală terestră este tergiversată, iar evoluția tehnologiilor informaționale oferă noi oportunități, mai atractive decât servicii mass-media audiovizuale la cerere.

Prevederea 133 din AA se referă și la „actele normative ale UE”, nu doar la „instrumentele internaționale menționate în anexa XIV la Acord”, precum este planificat în PNA.

AFIRMAȚIA 2.2. – „Acțiunile planificate pentru perioada de raportare sunt relevante, parțial relevante, irelevante”, este creditată cu 2 puncte și semnifică o relevanță parțială.

ARGUMENTARE: pentru perioada martie – mai 2017 sunt planificate trei acțiuni, dintre care una, vizând accesul persoanelor cu deficiențe de auz și văz la serviciile de programe, și-a pierdut relevanța, de rând ce o asemenea decizie a fost adoptată de CCA un an în urmă. Cea mai mare relevanță o are acțiunea ce prevede elaborarea și adoptarea unei concepții naționale de dezvoltare a mass-media. Un asemenea document este oportun și ar semnifica o viziune de ansamblu asupra modului în care ar urma să evolueze domeniul mediatic autohton pe termen mediu și lung.

AFIRMAȚIA 2.3. – „Acțiunile planificate/neplanificate pentru perioada de raportare sunt realizate adecvat, parțial adecvat, inadecvat”, este creditată cu 2 puncte și corespunde răspunsului „parțial adecvat”.

ARGUMENTARE: realizarea celor trei acțiuni planificate este inadecvată. O acțiune a fost realizată un an în urmă și, deci, nu poate fi luată în calcul. Celelalte două, deși importante, sunt abia în proces de realizare.

Realizarea a două acțiuni neplanificate poate fi calificată drept parțial adecvată. Ne referim la adoptarea Legii 218 cu privire la modificarea și completarea Codului audiovizualului, și la crearea, din inițiativa Parlamentului, a unui grup de lucru privind ajustarea legislației mass-media naționale la standarde europene. Anumite rețineri în aprecieri le provoacă Legea 218. Bunăoară, ea prevede un nou articol - 66¹, care stipulează: „Măsurarea cotelor de audiență se efectuează de către o companie selectată în baza unei licitații transparente, cel puțin o dată la 5 ani, conform procedurilor și condițiilor stabilite printr-un regulament aprobat de Consiliul Coordonator al Audiovizualului”.¹³

13 http://lex.justice.md/document_rom.php?id=041D82D8:3A07C731

Prevederea este foarte importantă, dar nu poate avea efectele așteptate, dacă legislația nu stabilește și anumite limite speciale pentru cote de audiență permise unui radiodifuzor. Legea conține și alte lacune, fapt ce nu permite a califica realizarea acțiunii neplanificate drept adecvată.

Realizarea acțiunii a doua, neplanificate, poate fi calificată drept adecvată: a fost făcut anunț public, a fost explicat scopul creării grupului de lucru, au fost specificate categoriile de reprezentanți indicați pentru componența grupului, a fost stabilit mecanismul de delegare a reprezentanților și un termen-limită acceptabil de delegare, a fost constituit grupul și anunțată public componența lui.

AFIRMAȚIA 2.4. – „Acțiunile planificate/neplanificate realizate în perioada de raportare au impact scontat, parțial față de cel scontat, nul”, este creditată cu 2 puncte și corespunde răspunsului „impact parțial față de cel scontat”.

ARGUMENTARE: două din trei acțiuni planificate nu au fost realizate și, deci, nu putem judeca despre impactul lor asupra situației mass-media, în general, și a audiovizualului, în particular. A treia acțiune, planificată, dar, de fapt, realizată un an în urmă (Decizia CCA cu privire la accesul persoanelor cu deficiențe de auz și văz la serviciile de programe), de asemenea, nu poate fi evaluată din punctul de vedere al impactului.

La o lună de la intrarea în vigoare a noilor amendamente la Codul audiovizualului, unul dintre care era menit să contracareze concentrarea proprietății în sistemul mediatic prin a permite unui proprietar să dețină nu mai mult de două licențe de emisie, cel mai mare proprietar, liderul PDM, a solicitat și a obținut, în ședință publică a CCA, cesionarea a două televiziuni din cele patru, pe care le deținea la momentul intrării în vigoare a amendamentelor (legea 218). Televiziunile au trecut în proprietatea unei companii, a cărui administrator este un consilier al liderului PDM. Deci, s-ar putea ca formal legislația să fie respectată, iar impactul real asupra domeniului să nu fie cel scontat.

Impactul real al acțiunii a doua, neplanificate, vizând grupul de lucru creat de Parlament, urmează a fi evaluat când elaborările grupului vor fi preluate, votate și implementate.

Așadar, răspunsurile la afirmațiile vizând analiza calitativă a implementării PNA întrunesc un număr de 8 puncte din maximumul de 12.

Evaluarea cantitativă și calitativă a PNA și a realizării acțiunilor planificate pentru lunile martie – mai 2017, cumulează 13 puncte. Conform metodologiei, situația atestată indică asupra faptului că **realizarea PNA decurge într-un ritm care necesită accelerare.**

Concluzii:

- acțiunile planificate în PNA pentru perioada 2014-2016 pe segmentul mass-media au vizat în cea mai mare parte domeniul audiovizualului și nu au fost în concordanță deplină cu prevederile AA;
- acțiunile planificate fie au fost realizate parțial, fie nu au fost realizate;
- impactul realizării acțiunilor a fost parțial față de cel scontat și, pentru că nu au vizat domeniul mass-mediei în întregime, nu au putut să răspundă eficient nici prevederilor reale ale AA și nici necesității de creare și dezvoltare a unui sistem mediatic democrat, pluralist și profesionist;
- la planificarea acțiunilor pentru următoarea perioadă de implementare (2017-2019) nu s-a ținut cont de prevederile anterioare, iar unele acțiuni irelevante se repetă;
- formularea acțiunilor, dar și modul de raportare a realizării acestora creează impresia, la general, că PNA (pe segmentul mass-mediei) este un scop în sine și nu un instrument de impulsivitate a evoluțiilor pozitive în domeniul mediatic bazat pe principii democratice, asumat conștient de către autorități;
- acțiunile planificate în PNA pentru perioada 2017-2019 pe segmentul mass-media și cele planificate pentru perioada de raportare sunt insuficiente, vizează în cea mai mare parte domeniul audiovizualului și nu sunt în concordanță deplină cu prevederile AA;
- acțiunile planificate pentru perioada de raportare nu au fost realizate;
- în perioada de raportare au fost realizate două acțiuni neplanificate, dar oportune pentru scopul declarat al PNA;
- impactul realizării acțiunilor neplanificate în perioada de raportare este parțial față de cel scontat.

Recomandări:

- PNA, în partea ce vizează segmentul mediatic, să fie revizuit și completat astfel, încât acțiunile: a) să cuprindă întregul domeniu al mass-media, b) să fie în concordanță deplină cu prevederile AA, c) să nu dubleze obligațiile instituțiilor responsabile dictate de legislație, d) să fie exacte, fezabile și măsurabile;
- Indicatorii de performanță să fie revizuiți de o manieră care să ia în calcul efectele reale ale realizării acțiunilor și nu acțiunile în sine de natură să nu producă impact;
- Ritmul de realizare adecvată a acțiunilor oportune și relevante pentru dezvoltarea mass-media să fie accelerat.